

Моргун Н.А.,

к.м.н., асистент кафедри дитячої терапевтичної стоматології

з профілактикою стоматологічних захворювань,

Українська медична стоматологічна академія,

(м. Полтава, Україна)

Академічна доброчесність – актуальна тема для всього світу.

Сьогодні важко уявити собі життя без комп'ютерів. Темпи розвитку комп'ютерних технологій вражають. Ми є свідками справжньої комп'ютерної революції! Не секрет, що саме завдяки інтернет-ресурсам, якими ми користуємося за допомогою комп'ютерних технологій, в сучасному світі ми володіємо інформацією більше, ніж 50 років тому. Але паралельно з цими позитивними явищами набувають обертів процеси привласнення і використання чужих ідей та думок.

У проекті нового Закону України «Про освіту» подається тлумачення терміна «академічна доброчесність» – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень. Академічна доброчесність передбачає такі положення:

- надання достовірної інформації про використані дані, публікації та власні результати досліджень;
- повагу до інтелектуальної власності, дотримання норм «Закону про авторське право та суміжні права»;
- самостійне виконання індивідуальних навчальних та наукових завдань;
- аналіз фактів, даних доказів, перевірка надійності та достовірності першоджерел;
- коректне цитування, посилання на використані джерела інформації, оформлення списку літератури.

Але багато людей не звертають увагу на такі принципи. Легкий доступ до інформації, стрімкий розвиток цифрових технологій в наш час спрощують процес використання інформації. Тому до порушень академічної доброчесності відносять:

- плагіат: привласнення авторства на чужий твір, відкриття, винахід, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора;
- самоплагіат: оприлюднення власних раніше опублікованих результатів, як нових;
- списування: виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання;
- фальсифікація: свідомо зміна чи модифікація вже відомих даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- фабрикація: вигадкування даних чи фактів, що використовуються як правдива інформація;
- хабарництво: надання/отримання коштів або послуг з метою одержання певної вигоди протизаконним порядком.

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання, позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії, позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

Кожна сучасна людина повинна орієнтуватися в інформаційному просторі: знаходити, аналізувати, використовувати, перевіряти достовірність інформації і керуватися такими ключовими правилами та етичними принципами, як:

- відповідальність: розуміння наслідків власних та колективних дій;
- чесність: уникнення обману, шахрайства, списування, привласнення чужої роботи;
- прозорість: посилання на перевірену інформацію, доступність представлення результатів дослідження;
- повага: уважне ставлення до різних точок зору, визнання авторства.

Отже, впровадження принципів академічної доброчесності в вищих навчальних закладах України – це питання підняття якості вищої освіти та репутації закладів Вищої освіти, підвищення конкурентоспроможності випускників цих закладів, визнання дипломів на європейському та світовому рівнях.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про освіту» / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2017.
2. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В.Г.Гур'янова, Л.Т.Ониксимова, Н.В.Поберій; за заг. ред. Т.О.Маринич. — Суми: Сумський державний університет, 2018. — 24с.
3. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Підкомісія 303 «Академічна доброчесність» Науково-методичної комісії 15 з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. — К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. — 24 с.
4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. — 234с. — Режим доступу: [https:// drive. google. com / file / d / 0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE / view](https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view)